

LOTAT - TALVISOTA - NATO ELI KEVÄÄN UUTUUSKIRJAT

(Julkaistu aikaisemmin Suomen Sotilas -lehdessä)

Kevätkaudella ilmestyy tunnetusti vähemmän tietokirjoja kuin syksyllä ja se näkyy myös tämän kevään kirjasadossa. Tosin joitain mielenkiintoisia uutuuksia on vielä luvassa ennen kesää.

Aikaisemmin Valtion painatuskeskuksena tunnettu Edita ei yleensä ole julkaissut tämän lehden kirjapalstalle sopivia kirjoja, mutta nyt niitä on tänä keväänä ilmestynyt peräti kaksi - kumpikin niinsanotusta naisnäkökulmasta. May-Bee Raution Opi rakastamaan maatasi ja kansaasi kertoo rintamalottien elämästä sekä yksityiskohtaisten tosiasioiden että myös 14 entisen lotan kertomusten kautta. Viidestoista kertoja onkin sitten May-Bee Rautio itse, lotta hänkin. Vaikka lotista - myös rintamalotista - on kirjoitettu jo melko paljon, Raution kirja on silti tervetullut lisä, varsinkin kun suurin osa aiemmin ilmestyneistä kirjoista ei ole enää saatavana. Tämä vajaan parinsadan sivun mittainen, ulkoasultaan vaatimaton kirja on hyvä lähtökohta kun etsii tietoa rintamalotista.

Editan toinen naiskirjailija on puolustusvoimien asessori Kaarina Buure-Hägglund, joka aikoinaan tuli tämän lehden lukijoille tutuksi naisten vapaaehtoista asepalvelusta selvittävän työryhmän puheenjohtajana, silloin vielä oikeusministeriön virkamiehenä. Buure-Hägglund kertoo ilmeisen avoimesti kirjassaan Nainen kenraalikunnassa edellä mainitun työryhmän työstä sekä ajastaan puolustusvoimien ylimpänä oikeudellisena toimijana ja ensimmäisenä naisena pääesikunnan osastopäällikkönä, eli kenraalitasoisessa virassa. Vaikka teksti paikoitellen vaikuttaa hieman banaalilta ja naiivilta, kirjasta välittyy mielenkiintoinen kuva siitä, miltä puolustusvoimat näyttävät naisen silmin sisältäpäin katsottuna. Monet anekdootit ja yllättävänkin värikkäät henkilökuvaukset elävöittävät tekstiä.

Stadin oma joukko-osaston, Ässä-rykmentin perinnetoimikunta on rykmentin jo kauan sitten loppuunmyydyin historiikin eräänlaiseksi jatkeeksi julkaissut Ilmari Paasion sotapäiväkirjan nimellä Talvisodan sotapäiväkirja. Paasio toimi 9/JR 11 komppanianpäällikkönä.

Yleisesti tunnetaan talvisodan ruotsalaisvapaaehtoiset, mutta vähemmän tunnettua on se, että ruotsalaisten joukossa palveli myös 725 norjalaista. Yksi näistä, Birger Tidemand-Johannessen on julkaissut kirjan Den kalde fronten - En beretning fra vinterkrigen i Finland ("Kylmä rintama - Kertomus Suomen talvisodasta", Cappelen, Oslo 2000). Kuten Paasion edellä mainittu kirja, tämäkin kertoo kouriintuntuvasti talvisodan ankaruudesta. Jos ruotsin kielen lukeminen onnistuu, ei norjan kielikään ole kovin vaikeata!

NATO-keskustelu jatkuu Suomessa ja uusin lisä sitä käsittelevään kirjallisuuteen on Pekka ervastin ja Jaakko Laakson Karhun naapurista Naton kainaloon - Puolueettoman Suomen marssi läntisen sotilasliiton leiriin (Werner Söderström, Helsinki 2001). Kirjan alaotsikko herättää kyllä kysymyksen siitä, mikä olisi jonkun muun ilmansuunnan sotilasliitto. Tekijöistä Ervasti on Iltasanomien toimittaja ja Laakso Vasemmistoliiton kansanedustaja.

"Karhun naapurina" koki olevansa myös oikeustieteen ylioppilas Bobi Sivén, joka parikymppisenä päätyi Neuvosto-Venäjältä irtautuneen ja Suomen yhteyteen hakeutuneen itäkarjalaisen Repolan pitäjän nimismieheksi. Elettiin vuotta 1920 ja Tarton rauhaa ei ollut vielä solmittu. Rauhan solmimisen jälkeen Repola kuten sen naapuripitäjä Porajärvi piti luovuttaa neuvostoviranomaisille ja Sivénin palata Suomeen. Hän ei kuitenkaan halunnut pettää itäkarjalaisten luottamusta ja riisti itseltään hengen. Näin hänestä tuli AKS:n, Akateemisen Karjala-Seuran marttyyri jonka legenda eli pitkään. Jussi Niinistön uusin kirja Bobi Sivén - Karjalan puolesta (Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki 2001) kertoo tämän nuoren idealistin elämästä. Niinistö väitteli tohtoriksi

vuonna 1998 Bobi Sivénin isoveljeä Paavo Susitaivalta käsittelevällä tutkimuksella, joka hyvin täydentää Sivén - Susitaival-perheen aatemaailmaa.

Noin 80 vuoden takaisia asioita sivutaan myös Mikko Uolan kirjoittamassa uudessa järjestöhistoriikissa Vapaan isänmaan ja laillisen hallituksen puolesta, Vapaussoturien huolto- ja perinnetyötä 1954-2000 (Vapaussoturien Huoltosäätiö ja Vapaussodan Perinneliitto, Tampere 2000). Mielenkiintoista on lukea mm siitä, miten on yritetty luoda yhteistyötä eri, lähes samalla alalla toimivien järjestöjen kesken siinä kuitenkaan onnistumatta. Suomea ei turhaan ole kutsuttu "yhdistysten luvatuksi maaksi".

Suuremmat kaupalliset kustantajat ilmoittavat varsin hyvin kirjauutuuksistaan, mutta sen sijaan joukko-osastojen, perinne- ja muiden yhdistysten sekä yksityisten henkilöiden julkaisemat, usein hyvinkin mielenkiintoiset kirjat tulevat valitettavan usein vain pienen piirin tietoon. Toivonkin lukijoilta vihjeitä tällaisista julkaisuista.

Markus Anaja